

Digital Humanities

DIGITAL HUMANITIES PENTRU SURSELE FILOSOFICE MEDIEVALE

4. Principiile TEI-XML

conf. dr. Mihai MAGA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Masteratul de Filosofie Antică și Medievală

semestrul II, 2020–2021

HME2415/04

<https://www.mihaimaga.ro/dh/>

Planul cursului

1. Formatul XML

XML (eXtended Markup Language) = text în format digital cu marcaje metatextuale

Doar 5 tipuri de conținut:

1. **tag-uri** (conțin elemente metatextuale)

```
<tag></tag>
```

sintaxă: între semnele < > și închise cu /

2. **attribute** (precizează parametri ai tag-urilor)

```
<tag attr="val"/>
```

sintaxă: nume (fără spații) urmat de = urmat de valoare între ghilimele " "

3. **text** (textul ca atare)

```
text
```

sintaxă: orice caractere (cu excepția <>) și care nu sunt tag-uri

4. **declarații** (comenzi de procesare)

```
<? decl ?>
```

5. **comentarii** (conținut ignorat la procesare)

```
<!-- comm -->
```

Exemplu de XML

XML

```
<text>
  Acesta este un text XML. Marcheaza ceva <bold>important</bold>.
  A fost scris la <oras tara="Romania">Cluj</oras>.
  <!-- aici este un comentariu -->
  <tag>Un tag poate contine
    <subtag>un subtag care poate si el contine
      <subsubtag>sub-subtag-uri</subsubtag>
    </subtag>
  </tag>
  Un tag poate avea zero, <separator/> unul sau mai multe attribute
    <oras tara="RO" judet="CJ" prefix="0264">Cluj-Napoca</oras>
</text>
```

Specificații

- tag-urile au două forme:

- **pereche**: delimitează o porțiune de text (<tag>text</tag>)
 - trebuie închise în ordinea inversă deschiderii (<a><c>...</c>)
 - doar tag-ul de deschidere poate avea attribute (<tag attr="val">...</tag>)
- **singure**: ca element de sine stătător, fără text (<tag/>)
 - pot avea attribute (<tag attr="val"/>)

- conținutul dintre tag-uri poate avea în el tag-uri, creând un arbore

```
<root><branch><leaf/></branch><branch><leaf/></branch></root>
```

- în XML bine-format, trebuie să existe un singur tag rădăcină care să conțină tot documentul
- spațiile suplimentare și sfârșiturile de linii sunt în mod normal ignorate, dar sunt folosite pentru editarea mai ușoară a codului

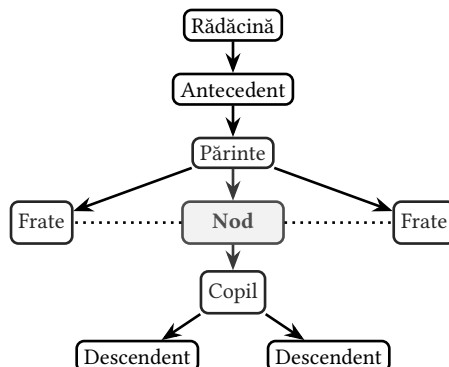
```
<document>
  Format:
    <b>bold</b>,
    <i>italic</i>.
</document>
```

→

Format: **bold**, *italic*.

Concepte de bază în structuri tip arbore

- nod orice element care face parte din structură
- rădăcină element care subordonează toate celelalte elemente ale documentului
- părinte relație între elemente în care elementul vizat are sub-elemente
- copii relație în care elementele vizate sunt imediat subordonate elementului părinte
- frați relație în care elementele vizate sunt pe același nivel și au un părinte comun
- descendenți relație în care elementele vizate sunt inferioare unui element superior
- antecedenti relație în care elementele vizate sunt superioare ierarhic și conectate cu un element descendent

2. Despre TEI

- Ghidul Consorțiului Text Encoding Initiative (TEI) stabilește sistemul de adnotare pentru documentele din domeniul umanist
- TEI folosește XML ca format de fișier
 - TEI este un subset de instrucțiuni XML cărora li se atribuie o semantică
- în TEI sunt specificate elementele XML folosite la edițiile digitale
- elementul rădăcină al unui document TEI-XML este `<TEI> </TEI>`
- un document TEI are de obicei două părți obligatorii:
 - un preambul `<teiHeader> </teiHeader>`
 - în preambul sunt descrise proprietățile documentului: titlu, autor, versiune, surse etc.
 - corpul textului `<text> </text>`
 - conține textul cu tag-uri TEI; textul principal este conținut între `<body> </body>`; paragrafele de text sunt cuprinse între `<p> </p>`
- toate specificațiile TEI se găsesc pe site-ul: <http://www.tei-c.org/>

Exemplu de structură de bază TEI

TEI-XML

```

<?xml version="1.0"?>
<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
  <teiHeader>
    <fileDesc>
      <titleStmt>
        <title>Titulus operae</title>
        <author>Nomen auctoris</author>
      </titleStmt>
      <sourceDesc>
        <p>Textus fictivus</p>
      </sourceDesc>
    </fileDesc>
  </teiHeader>
  <text>
    <body>
      <p xml:id="par01" lang="la">Hic est textus editionis.
        Transcriptus est in linguam programmandi qui
        nomen <ref target="http://www.tei-c.org/">TEI</ref> habet.</p>
    </body>
  </text>
</TEI>

```

Exemplu de documentație din Ghidul TEI

<titleStm>

<titleStm> (title statement) groups information about the title of a work and those responsible for its content. [2.2.1 The Title Statement 2.2 The File Description]	
Module	header — The TEI Header
Attributes	att.global (@xml:id, @n, @xml:lang, @xml:base, @xml:space) (att.global.rendition (@rend, @style, @rendition)) (att.global.linking (@corresp, @synch, @sameAs, @copyOf, @next, @prev, @exclude, @select)) (att.global.analytic (@ana)) (att.global.facs (@facs)) (att.global.change (@change)) (att.global.responsibility (@cert, @resp)) (att.global.source (@source))
Contained by	header: biblFull fileDesc
May contain	core: author editor meeting respStm title header: funder principal sponsor
Example	<pre><titleStm> <title>Cappgrave's Life of St. John Norbert: a machine-readable transcription</title> <respStm> <resp><compiled by</resp> <name>P.J. Lucas</name> </respStm> </titleStm></pre> Show all
Content model	<pre><content> <sequence> <elementRef key="title" minOccurs="1" maxOccurs="unbounded"/> <classRef key="model.respStm" minOccurs="0" maxOccurs="unbounded"/> </sequence> </content></pre>
Schema Declaration	<pre>element titleStm { att.global.attributes, att.global.rendition.attributes, att.global.linking.attributes, att.global.analytic.attributes, att.global.facs.attributes, att.global.change.attributes, att.global.responsibility.attributes, att.global.source.attributes, ("title", model.respStm*) }</pre> XML syntax

 <http://www.tei-c.org/release/doc/tei-p5-doc/en/html/ref-titleStm.html>

2.1. Programe pentru editarea TEI-XML

■ Editoare avansate

 oferă validare TEI, autocompletare, documentație

■ oXygen XML Editor

(cu plată)

<https://www.oxygenxml.com/>

■ VS Code

(open source)

<https://code.visualstudio.com/>

■ Atom

(open source)

<https://atom.io/>

■ XML Copy Editor

(open source)

<http://xml-copy-editor.sourceforge.net/>

■ jEdit

(open source)

<http://www.jedit.org/>

■ Editoare simple

 oferă colorizarea sintaxei, uneori validare XML

■ Notepad++

(open source)

<https://notepad-plus-plus.org/>

■ Notepad2

(gratuit)

<http://www.flos-freeware.ch/notepad2.html>

■ Eclipse

(open source)

<https://eclipse.org/>

■ Editoare web

 funcționează în browser, oferă funcționalități diverse

■ CodeMirror

(open source)

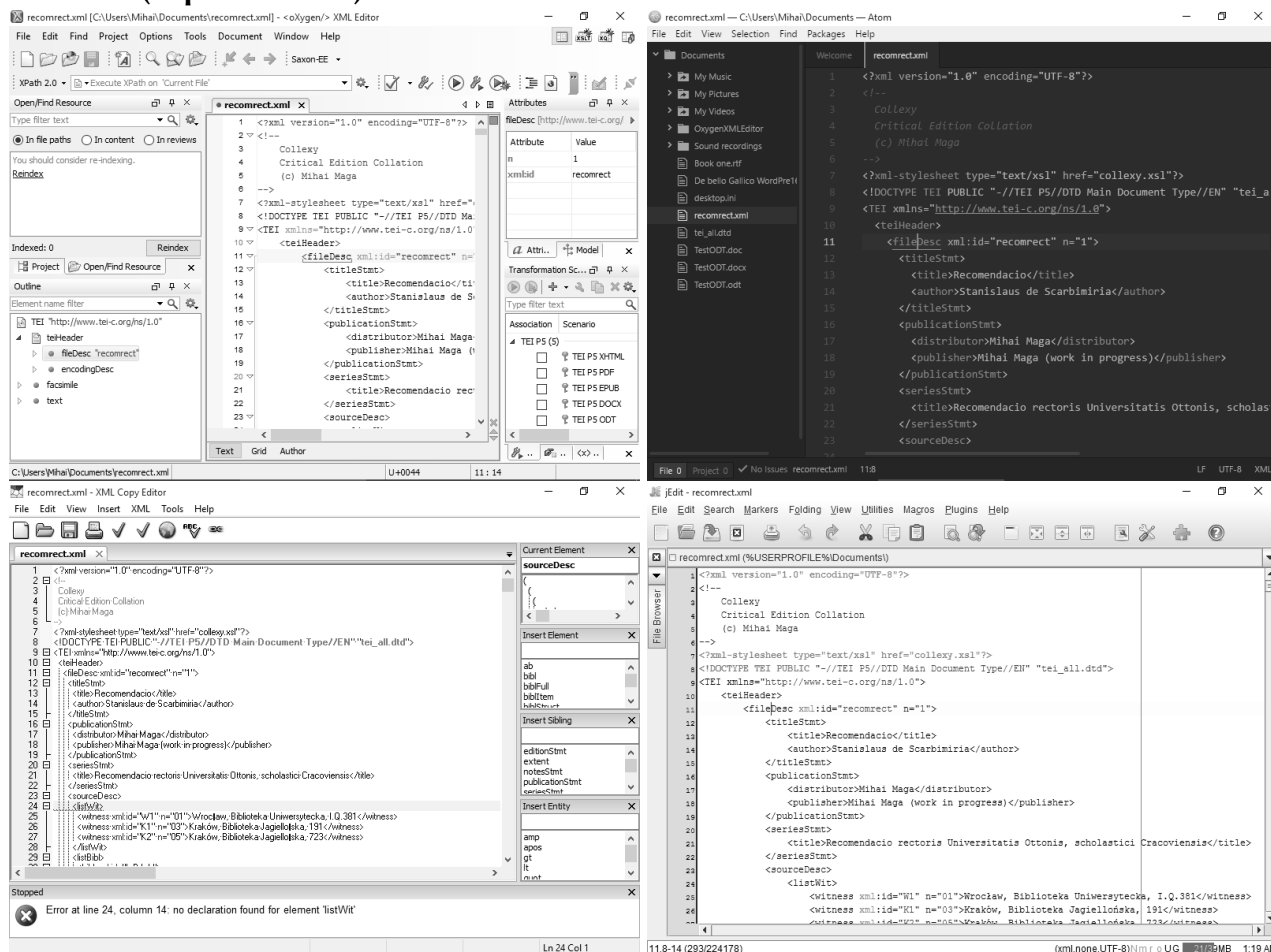
<https://codemirror.net/>

■ eXide

(open source)

<http://exist-db.org/exist/apps/eXide/index.html>

Editoare (copii de ecran)

Temă pentru acasă

Folosind următoarele tag-uri, codați textul de mai jos:

- <text> elementul rădăcină al documentului
- <p> paragraf
- <title> titlu de operă
- <name> nume de autor
- <quote> text citat

Quia intellectus habet duas operationes: scilicet unam qua format quiditates, in qua non est falsum, ut dicit ARISTOTELES in III *De anima*; aliam qua componit et dividit; et in hac etiam non est falsum, ut patet per AUGUSTINUM in libro *De vera religione*, qui dicit sic: “nec quisquam intelligit falsa”. Ergo falsitas non est in intellectu.

Praeterea, AUGUSTINUS in libro *LXXXIII quaestionum*, quaestio 32: “omnis qui fallitur, id in quo fallitur, non intelligit”. Ergo in intellectu non potest esse falsitas.

Item ALGAZEL dicit: “aut intelligimus aliquid sicut est, aut non intelligimus”. Sed quicumque intelligit rem sicut est, vere intelligit. Ergo intellectus semper est verus; ergo non est in eo falsitas.

THOMAS DE AQUINO, *Quaestiones disputatae de veritate*, Q. 1, art. 12